

Αποκαθίσταται η ιστορική οικία του Παύλου Μελά

/ [Επικαιρότητα](#)

Την οικία του Παύλου Μελά στη Κηφισιά επισκέφθηκαν την Παρασκευή το απόγευμα οι Υπουργοί Εθνικής Άμυνας κ. Νίκος Παναγιωτόπουλος, Πολιτισμού και Αθλητισμού κ. Λίνα Μενδώνη και ο υφυπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Αλκιβιάδης Στεφανής. Τους υποδέχθηκε η εγγονή του Παύλου Μελά, η κ. Ναταλία Ιωαννίδη που με τις -όλο ζωντάνια- αφηγήσεις της συγκίνησε τους Υπουργούς και τους συνεργάτες τους.

Ήταν η εξοχική κατοικία της οικογένειας Μελά στην Κηφισιά, που αποτελούσε δημοφιλές παραθεριστικό κέντρο της μεγαλοαστικής κοινωνίας των Αθηνών, τον 19ο αιώνα. Φιλοξένησε από το 1895 -τα τελευταία εννέα χρόνια της ζωή του- τον Παύλο Μελά, τη σύζυγό του Ναταλία -το γένος Δραγούμη- και τα δύο παιδιά τους, τον Μιχαήλ και τη Ζωή -μητέρα της κ. Ναταλίας Ιωαννίδη. Φωτογραφίες της εποχής, δείχνουν τον Παύλο Μελά να παίζει με τα παιδιά του, στην πίσω αυλή. Τα σχέδια της εξοχικής κατοικίας είχε κάνει ο ίδιος ο Παύλος Μελάς γράφοντας επάνω τους και ποιος θα έμενε σε κάθε δωμάτιο.

Τον Αύγουστο 1904, με παρέμβασή του πρωθυπουργού Γεώργιου Θεοτόκη, ο

Παύλος Μελάς διορίστηκε αρχηγός των σωμάτων που δρούσαν στην περιοχή του Μοναστηρίου και της Καστοριάς.. Αναχώρησε από αυτό το σπίτι, με πάσα μυστικότητα, αποχαιρετώντας μόνο τα παιδιά του. Ήταν βέβαιος ότι δεν θα επέστρεφε.

Πρόκειται για μικρής κλίμακας κτήριο με σαφείς αναφορές στο γραφικό στυλ της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής εξοχικών κατοικιών των μέσων του 19ου αι. Το κτήριο με μικτό εμβαδόν 198μ2 είναι μονώροφο, κεραμοσκεπές και ελαφρά υπερυψωμένο από το έδαφος. Αποτελείται από ένα μεγάλο καθιστικό με τζάκι και σε διάταξη -αριστερά και δεξιά- βρίσκονται τέσσερα μεγάλα, ψηλοτάβανα δωμάτια, στα οποία διατηρούνται τα αρχικά χρώματα και οροφδιακόσμηση. Υπάρχουν οι βοηθητικοί χώροι. Είναι υπερυψωμένη κατά ένα μέτρο από το έδαφος πράγμα που της εξασφάλιζε στεγανότητα. Οι κορμοί -αγιορείτικη καστανιά- πάνω στους οποίους εδράζεται το οικοδόμημα παραμένουν άθικτοι.

Η οικία του Π. Μελά στην Κηφισιά. Δημοσιευμένη στο: Athens 1839-1900, A Photographic Record, Benaki Museum Athens 1985, αρ.551

Το στυλ αυτό διαδόθηκε μέσω πολλών έντυπων εκδόσεων τα οποία κυκλοφόρησαν ευρέως στην Ευρώπη και στην Αμερική. Ειδικότερα, στο συγκεκριμένο αρχιτεκτόνημα διακρίνουμε τις επιρροές αυτές με βάση τόσο την πολύπλοκη

διαμόρφωση της κάτοψης όσο και τις επιμέρους διακοσμητικές μορφές, που βασίζονται κυρίως στην χρήση διάτρητων ξύλινων στοιχείων, τα οποία κοσμούν ως δαντέλλα την κύρια όψη της οικίας. Περιβάλλεται από μεγάλο κήπο.

Η εξοχική οικία εγκαταλείφθηκε στη δεκαετία του '80. Το 1982 κηρύχτηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού μνημείο και αφέθηκε στο χρόνο. Η αποκατάσταση γίνεται με απόλυτη ακρίβεια χάρη στα σχέδια που υπήρχαν, το πλούσιο φωτογραφικό υλικό, αλλά και τη ζωντανή μαρτυρία της κ. Ναταλίας Ιωαννίδη, που περνούσε τα καλοκαίρια της σ' αυτό το σπίτι της γιαγιάς, με τον αδελφό της.

Η κ. Ναταλία Ιωαννίδη δώρισε την οικία Παύλου Μελά στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Η αποκατάσταση της, μετά από τις κατά νόμον εγκρίσεις από τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, υλοποιείται χάρη στην γενναία χορηγία του Δραμινού, κ. Άρη Θεοδωρίδη.

Το 1907, τρία χρόνια μετά το θάνατο του Π. Μελά, ο Ίωνας Δραγούμης δημοσίευσε -με το ψευδώνυμο "Ίδας"- το βιβλίο Μαρτύρων και ηρώων αίμα, όπου διηγείται την πορεία και τη δράση του στη Μακεδονία. Πολύ πριν από την ένταξη της Μακεδονίας στο ελληνικό κράτος, ο Παύλος Μελάς είχε γίνει εθνικός ήρωας και σύμβολο του Μακεδονικού Αγώνα.

Ο Μελάς στις 21 Αυγούστου 1904 φωτογραφήθηκε από το Λαρισαίο φωτογράφο Γεράσιμο Δαφνόπουλο, ένοπλος και ένστολος, ενδεδυμένος το μαύρο κεντητό ντουλαμά. Έστειλε το πρώτο αντίτυπο της φωτογραφίας στη σύζυγό του, «υπό τον όρον να μην ιδή το φως της ημέρας», αλλά να μείνει ως ανάμνηση για την ίδια και τα παιδιά του, αν έχανε τη ζωή του στην αποστολή του. «Θα ήταν «κωμικό» και «μαρτύριο», έγραψε, εάν επέστρεφε άπρακτος, να βλέπει «την φάτσαν του έτσι μασκαρεμένη».

Η ίδια φωτογραφία -σε μεγέθυνση- βρίσκεται στην είσοδο της οικίας της κ. Ναταλίας Ιωαννίδη, η οποία υποδέχθηκε, φιλόφρονα, τους υπουργούς, λέγοντας ότι «τώρα το σπίτι του Παύλου Μελά βρίσκεται στα καλύτερα και αρμοδιότερα χέρια, πράγμα που θα του έδινε μεγάλη χαρά και ικανοποίηση».

Η οικία Μελά κομμάτι από τη ζωή ενός σπουδαίου Έλληνα και μακεδονομάχου, που θυσιάστηκε στα 34 του χρόνια, θα παραδοθεί στη Σχολή Ευελπίδων στις 14 Οκτωβρίου. Είναι η ημέρα που συμπληρώνονται 116 χρόνια από τον θάνατο του στη Σιάτιστα, από πυρά οθωμανικού αποσπάσματος, αν και παραμένουν αδιευκρίνιστες οι συνθήκες κάτω από τις οποίες πέθανε.

